БУЮК ОКТЯБРНИНГ ТАНТАНАСИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

9 НОЯБРЬ 1966 й.
1-йил чиқиши.
ЧОРШАНБА.
№ 112.
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

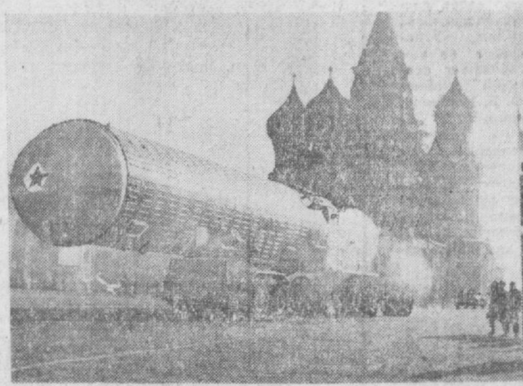

Улуғ Октябрь Социалистик революциясининг 49 йиллиги. Москвада байрам қилиниши.
СУРАТЛАРДА: 1. Москва гарнизони қўшинларининг паради. Қизил майдондан контейнерга солинган ракетага қарши урувчи даҳшатли қурол ўтмоқда. Бундай қурол билан ҳар қандай масофадан туриб агрессорнинг баллестик ракетасини яксон қилиш мумкин. 2. Меҳнаткашлар вакилларининг намойиши.
В. Соболев ва В. Савостьянов фотолари. (ТАСС).

УЛУҒВОРЛИК

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ МАЙДОНДАН РЕПОРТАЖ

1917 йил. 25 октябрга (7 ноябрь) ўтар кечаси...

Петроград доядек мижжа қоқмас бир лаҳза. Бош почтамтда, вокзалда революция тунқотар. Владимир Ильич ҳам ошиқар Смольнийга. Ғала-ғовур қуролли қўзғолон қароргоҳи. Амалий ҳаракатга айланарди Октябрь. Чириган, таг-тагидан зил кетганди чоризм.

Соат 10.

Ленин дастхати билан ёзилган хитобнома: Қулоқ ос. Россиянинг у бурчидан бу бурчи, чоризмни мажақлар тугулган муштлар кучи!

Революция сафма-саф. Елкага-елка қадаб, ўтар ишчи ва солдат, бўрсиқиб кетган Кронштадт.

Енгувчан Октябрнинг биринчи парадлари...

1966 йил. 7 ноябрга ўтар кечаси...

Кремль қандиллари шафақлар каби ял-ял ёнади. Съездлар саройида тарихий улуғворлик. Мажлис тўрида Ленин, мийиғида ним кулги.

Тошкент. Санъат саройи. Озод Шарқ гулдуроси.

Октябрь тақдирларда, ишларда, қўшиқларда.

Соат 10. В. И. Ленин майдони. Коммунизм— тўғри йўл, қўлин чўзиб кўрсатар абадий азиз сиймо.

Қирқ тўққиз ёшли жонбоз Октябрь парадлари...

* * *

Анъана ва тантана.

Уларнинг ўртасида рамзий ўхшашлик бордир.

Туркистон ҳарбий округи қўшинлари қўмондони генерал-полковник Н. Г. Лященко сафларни айланади, посбонлар билан муборакбод қилишади.

Парад ўтаётир, азим бир парад...
Қарчиғай чангалли. бургут човутли,
Ёвқур, чаққонлардан чаққон аскарлар,
Ярашиққа қилич таққан аскарлар,
Бари кировга совутли,
Ўқчилар. тўпчилар — тунқотарлармн,
Гурс-гурс қадамлари ерни ўйгудек,
Ботган изларига кумуш қуйгудак,
Кўзлари эриган тонготарлармн.
Парад ўтаётир, азим бир парад...
Олдинда қайроқдак саф бошилари,
Кўкраклари тўла орден, қаранглар!
Мағрур «урра»лардан майдон
жаранглар,
Тўлқин гувлашидек нари ва нари.
Санжоқларин учи тўлғонган олов.
Метин Сталинград хандоқларида
Москва қопқосин жангоҳларида
Куйган этаклари ўпилган ялов,
Парад ўтаётир, азим бир парад.
Ҳар танк бузилмаган тепами, дўнгми,
Туси яшил, баҳор майсаси янглиғ.
Ракетаён қуёш найзаси янглиғ,
Замбарак дегани шунчалик чўнгми.
Машҳур «Катюша»лар пайванд,
сафбаста,
Ҳар оловпуркарда ўн олти оғиз.
Чираниб кўрсин-чи бирон ялмоғиз,
Хоки тўзон бўлиб кетар бирпасда.
Парад ўтаётир, азим бир парад...

Қўшинлар турна қатор бир чиройли тизилиб, анҳор ёқасидами тўплардан ўқ узилиб, Невский ва Донской, Суворов ва Кутузов, Фрунзе ва Тухачевский, Панфилов ва Карбишев авлодлари, не-не олов ва тўфонлардан ўтган саркардаларнинг ўринбосарлари майдондан тўлқин-тўлқин бўлиб ўтаверади.

Ана, Ленин номидаги Тошкент умумқўшинлар мактабининг қиличдек курсантлари, ана шу олий ҳарбий машқхонадан ажойиб марди-майдонлар, Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари чиққан. Уларнинг кетидан маршал Рибалко номидаги Тошкент олий танк мактабининг курсантлари қадамларини муҳрлаб борадилар.

Бор бўлсин бизнинг қарчиғайлар!
Улар бедор экан, кунларимиз нашъали,
ўчмас бахтлар машъали.

Ҳарбий параднинг сўнгги майдондан чиқиб кетгач, товусдек ясанган-тусанган Тошкент тумонат халқи билан байрамхонага оқиб киради. Олдинда денгиз-денгиз байроқлар ва кўкракдор байроқдорлар.

Ноғоралар «така-тум», чилдирмалар
вадаванг.
Карнай-сурнайи билан, «кўрай-
кўрай»и билан,

Ленининг ҳузурига таъзим адо қилгани, Октябрнинг бўйидан қучиб, ялло қилгали шошар бу шаҳри азим. Дунё кўрмаган базм.

Нега яшармасин дунёлар бугун,
Нега чайқалмасин дарёлар бугун,
Юртда тўй, алёр бўлса,
Сарполар тайёр бўлса!
Нега нозланмасин саболар бугун.
Нега анқимасин, раънолар бугун,
Шодлик лим анҳор бўлса,
Қишда ҳам баҳор бўлса!
Нега ясанмасин аълолар бугун,
Нега товланмасин матолар бугун,
Турланиш даркор бўлса,
Кимхоб, шойи бор бўлса!
Нега чақнамасин шаҳлолар бугун,
Нега шўхланмасин Лайлолар бугун,
Юзлари анор бўлса,
Севги бахтиёр бўлса!
Нега чекинмасин балолар бугун,
Нега жинланмасин расволар бугун,
Тинчлик барқарор бўлса,
Сафлари илғор бўлса!
Нега янграмасин наволар бугун,
Нега очилмасин ҳаволар бугун,
Октябрь донгдор бўлса,
Байроғи рангдор бўлса!

24 минг зангор кемаси жавлон урса-ю. пахтаси нақ тўрт миллион оқ тоғ бўлиб турса-ю, сел кечиб, шох устида қимирламай юрса-ю, Сергелидай антиқа шаҳарчани қурса-ю, ўзбек юрти шодланмай, ким шодлансин дунёда!

Салкам эллик йил бурун ақалли бир омочу, жўнгина бир ўроққа ёлчимаган ким энди? Машинасоз. Пахтакор. Энергетик. Кимёгар, Темир йўлчи. Тўқувчи. Файласуф ва мураббий. Олган тупроғи — олтин. Беш йиллик деса, олдин.

Африка, Америка, Осиё, Европанинг етмишта мамлакати маҳсулига харидор. «Ташсельмаш»и ясаган терим агрегатлари Греция даласи, Куба эгатларида. Той-той газламалари Африкадай қитъанинг не-не бекатларида.

100 минг тракторни орзу қилганди Ленин. Ватаннинг бир бўлаги — Ўзбекистонда 130 мингдан ортиқ у.

Ҳаммаси Октябрнинг қадами ёққанидан. Ҳаммаси бахт қуёши чарақлаб боққанидан.

Ленинниnг силаган қўлидан мангу,
Октябрнинг синалган йўлидан мангу,
Етти пуштигача миннатдор халқ бу.
Мағзи-мағзигача яп-янги Шарқ бу.
Партиядай доно йўлбошн бордир,
Бахмал осмонида чўлпони бордир.
Дегани дегандир, ийгани-ийган.
Егани-егандир, кийгани-кийган.
Адрас тўну, ғарчли этиги учун,
Тетиклар ичида тетиги учун,
Етуклар ичида етуги учун
Партияга раҳмат ўқир субҳидам.
Коммунизм танга сочар уфқидан.
— Яшасин шавкатли Октябрь!
— Яшасин ўлмас Ленинимиз!
— Яшасин раҳнамо партиямиз!

Октябрь революцияси заводининг рангдор сафлари. Бу завод Октябрь кунларида «ишчилар истеҳкоми» бўлган. Мана шу, бир вақтларги марказий темир йўл мастерскойларининг шонли анъаналари, революция қурумлари босган байроқлари бор. Уларнинг колоннасида революция локомотиви ифодаланган машина мағрур юриб кетмоқда.

Сафлар, сафлар, сафлар чамбарчас. Бири-бирндан текис, бири-бирндан навқирон, бири-биридан ҳаяжонли.

Байроқлар, шиорлар, транспарантлар.
— Беш йиллик вахталарида турамиз!
— Шиоримиз — тинчлик!
— Вьетнамдан панжангни торт!

Яна сафлар, сафлар, сафлар. Кети кўринмайди. Лойиҳалардаги ва ҳавозалардаги Тошкент тасвирлари. Серҳашам уйларнинг сиркор макетлари.

«Тошкент. ҳовли тўйи қил, 400 минг квадрат метр уй-жой тахт!»

Саф бошида Россия
бинокори, тарлони.
Унга чўт эмас ҳатто
Осмоннинг ҳам нарвони.
Ҳар қургани бир қаср,
зиналари жарангли.
Ойналари офтобдан,
пардозлари зар рангли.
Крешчатик кўчасин,
ҳуснини очганлар ҳам,
Ҳал берган гулнақшлари
офтоб сочганлар ҳам,
Олмаотани куёвдай
ясантирган шоввоз-у,
Неман соҳилларидан
гурлаб келган овоз-у,
Тожикнинг доволзони,
армани тоштароши,
Озарбайжон устаси,
така туркман наққоши, —
Бари, бари сафдадир,
ширинсухан, хуш калом.
Баридан матонатли
Тошкентга совға-салом.

Россия: 11 та уйни пардоздан чиқариб қўйдик.

Украина: 220 та хона тайёр.

Қозоғистон: 5 та уй қуриб топширдик.

Қирғизистон: 2 та уйни қўлдан чиқаряпмиз.

Москва: 22 та уйдан биттаси топширилди.

Ленинград: 2 та уйга кўчиб кириш мумкин.

Молдавия: 32 та хона тошкентликларга мунтазир.

Латвия, Эстония, Литва, Озарбайжон, Тожикистон, Туркманистон, Грузия, Арманистон бинокорлари ҳамданғиллама уй-жойлар қуришяпти. Кўп тошкентликлар янги йилни шинам уйларда кутадилар. Дўстлик уйларида янги йил арчаларини ясатадилар.

Дўстлигимиз Ленинниnг
Ижоди, тафаккури.
Дўстлигимиз элимнинг
Шукрони, ташаккури.
От минса ҳам—дўст билан,
Интилса ҳам—дўст билан,
Сой кечса ҳам—дўст билан,
Чой ичса ҳам—дўст билан.
Қир ошса ҳам — дўст билан,
Минг тошса ҳам—дўст билан!
Бу шундай эл, қалин эл,
Дўстим — беқам кўстим дер,
Дўстим билан ўсдим дер,
Дарёларни тўсдим дер.

Сафлар, сафлар, сафлар. Ниҳоясиз. Ишчи ҳазратлари ўтади. Пахтакор ҳазратлари ўтади. Не-не Ибн Синолар, Улуғбеклар, Хондамирлар, Ватанга қон томирлар ўтади. Пири-бадавлатлар ўтади. Санъатимиз ўтади.

Ўтар, ўтар қурч сафлар,
Минг қатор ўнгу чаплар.
Ўтар бир шаҳри диёр,
Табассуми бахтиёр.
Оқсоқоли, чаққони,
Оталар чироғин ёққани.
Ильичига таъзимкор.
Ўтар, ўтар Октябрь,
Енгилмас ва азимкор...

Султон АКБАРИЙ.

МОСКВА ҚИЗИЛ МАЙДОНИДА

7 ноябрда Москвада Қизил майдонда Улуғ Октябрь Социалистик революциясининг 49 йиллигига бағишланган тантанали ҳарбий парад ва меҳнаткашларнинг намойиши бўлиб ўтди.

В. И. Ленин Мавзолейининг Марказий трибунасига КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари, Сиёсий бюро аъзолигига кандидатлар, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари, Совет ҳукуматининг раҳбарлари кўтариладилар.

СССР Мудофаа министри Совет Иттифоқи маршали Р. Я. Малиновский қўшинларни табриклаб бўлгандан сўнг Мавзолей минбарига чиқади ва нутқ сўзлайди.

Москва гарнизонининг қўшинлари тантана билан саф тортиб ўтадилар. Шундан кейин байрам либосига ўралган пойтахт меҳнаткашлари бир неча соат давомида Қизил майдондан ўтадилар.

Ҳарбий парад ва Москва меҳнаткашлари вакилларининг байрам намойиши совет кишиларининг Ленин партиясига, коммунизм ишига садоқат, Совет халқининг қудратини яна бир марта исботлади.

Тошкент, 1966 йил 7 ноябрь. В. И. Ленин номли майдонда меҳнаткашлар вакилларининг намойиши.

Майдондан Тошкент бунёдкорлари — қардош республикалар бинокорларининг колоннаси ўтмоқда.

Тошкент меҳнаткашлари вакилларининг намойиши.

Ватанимизнинг навқирон ва мард ўғлонлари жаҳонда қудратли қурол билан Октябрь ғалабаларини ҳушёр туриб қўриқламоқдалар.
СУРАТДА: Туркистон ҳарбий округи қўшинларининг паради.

М. НУРИДДИНОВ фотолари.

ОКТЯБРНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНАДИ

Тошкентдаги «Фан» нашриёти босмадан чиқарган китоб «Ўзбекистон Улуғ Ватан уруши йилларида» деб аталади. Китобни Ўзбекистон ССР Фанлар академияси тарих ва археология институтининг авторлар коллективи ёзган.

Китобхонлар оммаси учун мўлжалланган бу асарда Улуғ Ватан уруши йилларида Ўзбекистонда саноат, қишлоқ хўжалиги, маданият ва фаннинг ривожланиши ҳақида, республиканинг совет армиясининг қудратли аслахахоналаридан бирига айланганлиги тўғрисида ҳикоя қилинади. Бу нашрда ўзбекистонлик жангчиларнинг шонли қаҳрамонона жасоратларини, Ўзбекистон меҳнаткашларининг фронтга ва мамлакатнинг гитлерчи босқинчилардан озод қилинган районларга берган ёрдамини кўрсатишга кўп ўрин ажратилган. Китобда уруш йилларида олиб борилган идеологик ва маданий оқартув ишларига ҳам катта эътибор берилган.

«Ўзбекистон Улуғ Ватан уруши йилларида» асари «Фан» нашриёти Улуғ Октябрнинг 50 йиллигига атаб чиқарадиган сериядан биринчи китобдир. Илмий нашриёт ана шу шонли санага бағишлаб 4 томли «Ўзбекистон ССР тарихи»ни ва олимларнинг иккинчи катта коллектив асари — «Ўрта Осиё ва Қозоғистонда Совет ҳокимиятининг ғалабаси» китобини нашр этишга тайёргарлик кўрмоқда.

Совет ҳокимиятининг юбилейигача Ш. З. Ўраевнинг «В. И. Ленин ва Туркистонда совет давлатининг тузилиши», С. К. Зиёдуллаевнинг «Ўзбекистон саноати ва уни ривожлантиришнинг асосий иқтисодий проблемалари», О. Б. Жамолов, Н. Б. Блиндер, А. У. Улмасов, К. Ю. Юсупов, В. К. Живаевларнинг «иқтисодий қонуниятлар ва нокапиталистик тараққиёт йўлининг афзалликлари (Ўзбекистон материаллари бўйича)» деган китоблари ҳам чиқарилади.

(ЎзТАГ).

КИТОБЛАР ОЛАМИДА

БУЮК ЖАСОРАТ ТЎҒРИСИДАГИ КИТОБ

«Московский рабочий» нашриёти «Москва учун жанг» китобини нашр этди. Бу китоб пойтахт остоналаридаги буюк жангни ҳикоя қилади. Бу китобни ана шу тарихий воқеаларнинг бевосита иштирокчилари — донги кетган саркардалар, генераллар ва офицерлар, даҳшатли жанговар қуролнинг ижодкорлари, пойтахтдаги ва Москва теварак-атрофидаги партия, совет ҳамда комсомол ходимлари ёзганлар.

Авторлар орасида маршаллардан Г. Жуков, И. Конев, К. Рокоссовский, В. Соколовский, С. Тимошенко, Бронетанк қўшинлари маршали М. Катуков, Артиллерия маршали В. Казаков ва бошқа саркардалар бор.

КПСС Москва Комитетининг собиқ секретари Б. Черноусов, Москва Совети ижроия комитетининг собиқ раиси В. Пронин, ВЛКСМ Москва область ва шаҳар комитетларининг собиқ секретари А. Пеговларнинг хотиралари ғоят мароқлидир. Улар фронтдаги ва мамлакат ичкарисидаги оммавий қаҳрамонлик тўғрисида, фронт учун қурол-яроғ тайёрлаган москваликлар ва Москва теварак-атрофи меҳнаткашларининг ишлари тўғрисида ҳикоя қилади.

Китобни КПСС Москва шаҳар ва область комитетлари партия тарихи институти — КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-ленинизм институтининг филиали босмага тайёрлади. Китобда суратлар кўп. Жуда кўп фотосуратлар пойтахт мудофаасининг кўп манзараларини тасвирлайди.

ЛЕНИН ҒОЯЛАРИНИНГ ТАНТАНАСИ

ЛЬВОВ, (ТАСС мухбири). В. И. Ленин марказий музейининг Львовдаги филиалида бугун «Ленин ғояларининг тантанаси» деган бўлим очилди. Бу ерда Ленин идеяларининг мамлакатимизда тантана қилиши тўғрисида ҳикоя қилувчи олти юздан кўпроқ ҳужжат қўйилган.

Ўтган етти йилликда мамлакатимизда 5500 та йирик корхона барпо этилди. Улардан 900 таси Украинада қурилди. Ленин идеяларини амалга ошириш юзасидан партия олиб бораётган катта ишлар Ғарбий Украина ўлкаси меҳнаткашлари учун ҳам ажойиб самаралар берди. Бу ердаги ранг-ба-ранг стендлар уй-жой қурилиши кенг кўламда олиб борилаётганлиги, қишлоқ хўжалиги, илм-фан, халқ маорифи ривожланаётганлиги тўғрисида ҳикоя қилади. Львов республиканинг йирик саноат ва маданий марказига айланди. Дрогобич, Тернополь, Борислав, Луцк шаҳарлари ўз қиёфасини таниб бўлмас даражада ўзгартирди, янги шаҳарлар — Червоноград, Гововолинск ва бошқа шаҳарлар барпо этилди.

Кўпгина материаллар Ғарбий Украина совет халқларининг қардош оиласига қабул қилинган вақт — 1939 йилги тарихий воқеаларни акс эттиради.

Музейнинг янги бўлими Улуғ Октябрнинг 50 йиллигига бағишланади.

Тошкент уйсозлик комбинатининг қурувчи монтажчилари Чилонзор массивидаги «4» микрорайонида 120 квартирали уй-жой биносини тикламоқдалар.

Суратда: моҳир монтажчилардан Александр Ашихмин ва Михаил Маметалиев ўртоқлар иш устида. В. Сироткин фотоси.

РУДАКИЙ НОМИДАГИ МУКОФОТНИНГ ЯНГИ ЛАУРЕАТЛАРИ

Санъат соҳасида эришган муваффақиятлари учун тожик халқ нақшчи рассомларининг 75 ёшли оқсоқоли Мирзо Раҳмат Алимов Тожикистон ССР нинг олий мукофоти — 1966 йилги Рудакий номидаги мукофотни олишга сазовор бўлди. Қадимий традицияларнинг эхтиросли давомчиси бўлган Алимов ҳозирги замон мотивларини шарқ нақшбандлигига дадиллик билан киритмоқда. В. И. Ленин ва Тожикистон ССР Давлат герби тасвирланган ҳамда «Кундал» деган мураккаб усулда бажарилган икки янги панно учун рассомга ана шу мукофот берилди.

Совет ва чет эл шарқи қўшиқларининг машҳур ижрочиси Аҳмад Бобоқулов бу йилги иккинчи лауреат бўлди. Профессионал қўшиқчи-хофизлар оиласидан бўлган Аҳмад Бобоқулов Москва консерваториясини тамомлаган. У, мамлакатимизда ва чет элларда кўп марта ва муваффақиятли гастроллар берди.

Рудакий номидаги мукофотлар бериш комитетининг раиси Мирзо Турсунзода янги лауреатларни Республика жамоатчилиги номидан самимий табриклади. (ТАСС мухбири).

ДУШАМБА.

ШИФОКОРЛАРИМИЗ

ШИФОБАХШ ҚЎЛЛАР

Тошкент Давлат Медицина институти қулоқ ва бурун касалликлари клиникасида туни билан мижжа қоқмай навбатчилик қилиб тонг оттирган Қўчқор Жўраевич биз борганимизда уйига кетиш учун отланиб турган эди.

— Келинглар, хизмат? — сўради у салом-аликдан сўнг. Биз ўзимизни танитиб, уни докторлик диссертациясини муваффақиятли ёқлаганлиги билан табрикладик.

У бироз ўнғайсизланиб, камтарлик билан раҳмат, раҳмат деди.

Тошкент Давлат Медицина институтининг доценти, медицина фанлари доктори Қўчқор Жўраевич Миразизов суҳбат давомида ўзи ҳақида эмас, кўпроқ илмий ишнинг муваффақиятли чиқишида билими ва тажрибасини, қимматли маслаҳатларини аямаган устозлари, ҳамкасблари ҳақида фахрланиб гапирди. «Одам буюк мақсад йўлида астойдил ишга киришса, ҳеч қачон ҳал қилиб бўлмайдигандек бўлиб туюладиган жумбоқ ҳам албатта ечилади» — дер эди бизга илмий раҳбаримиз профессор Б. С. Преображенский. Кафедрамиз мудири ўртоқ И. Ю. Ласков ҳам менинг ишимга катта ёрдам берди. Илмий ишларим учун катта мактаб бўлган 868 беморни операция қилиш ва даволаш жараёнида олиб борган ҳар бир тажрибамни қунт билан кузатди, тегишли маслаҳатлар берди.

— Ёдингизда қолган энг оғир операцияни эслайсизми? — сўрадим ундан.

— Албатта, — деди у ўша операцияни кўз олдига келтириш учун бўлса керак, маънодор кўзларини бир нуқтага қадаб. — Клиникамизга жуда оғир беморни келтиришди. Аниқлашимизча, унинг қулоғи қаттиқ шамоллаган ва у бунга парво қилмай юрган. Касаллик эса кун сайин зўраяверган. Мияда оғриқ пайдо бўлган. Иситмаси кўтарилган, 18 кунгача ҳеч нарса емаган. Ҳатто сув ичиришса ҳам қайд қилаверган. Охири ҳушидан кетган. Район врачлари «менингит» деб диагноз қўйишган ва бизнинг клиникамизга юборишган. Уни тезлик билан операция қилиш керак эди. 18 кун туз ҳам тотмаганидан ниҳоятда ҳолсизланган, занфлашган одам операцияни кўтара олармикан, деб ташвишландик. Унинг аҳволини синчиклаб ўргангандан сўнг маслаҳатлашиб, шошилинч операция қилишга қарор қилдик. Операция муваффақиятли ўтди. Бемор соғая бошлади. Кейинчалик биз у билан жуда иноқ бўлиб кетдик. Ҳозир ўша бемор — Маъруф Пирмонов ўз она қишлоғи Янгибозорда ишлаяпти. Хат ёзишиб турамиз. Қўчқор ака столи тортмасидан кўк конвертли хат чиқариб бизга кўрсатди.

— Бу ўша беморнинг хати, кеча олдим. У ҳам табрик хати юборибди...

Кўпларнинг ҳаётини бевақт ўлимдан сақлаб қолган камтар, хушмуомала Қўчқор Жўраевич салкам 20 йилдан бери шифокорлик қилади. У ТошМИда ўқиб юрган чоғидаёқ ўзининг ўткир зеҳни, врачлик касбига бўлган меҳр муҳаббати билан тенгқурларидан ажралиб турарди. Ўқишни 1949 йили тугатгач, уни қулоқ, томоқ, бурун касалликлари клиникасида ординатор қилиб олиб қолишди. Студентлик давридаёқ қулоқ касалликлари билан кўпроқ қизиқадиган Қўчқор ака 1957 йили кандидатлик ишини ёқлаб, қулоқ операцияси жароҳатларини тезроқ битказишга доир фанда мавжуд бўлган илмий-тадқиқот ишига ўз улушини қўшди. Кўплаб беморларни даволаб, уларни жўшқин меҳнат қучоғига қайтарди. Ўз касбини севган ва унга меҳр қўйган ёш олим фаннинг яна янги марралари сари интилди. Илмий ишини давом эттирди. Қулоқнинг қаттиқ шамоллашидан келиб чиққан мия жароҳатларини операция қилишни ўрганди.

Кундузлари клиникада тажриба ишлари олиб борса, тунда керакли адабиётларни ўқиди, изланди. Ўқиганларини тажрибада синаб кўрди. Изланганга толе ёр, деганларидек жафокаш ва меҳрибон шифокор, ёш олим ўтган йили медицина фанининг йирик арбоблари, ҳамкасблари олдида докторлик диссертациясини ҳимоя қилди. Медицина фани соҳасидаги бу нодир илмий ишга Ватанимизнинг жуда кўп шаҳарларидаги кўзга кўринган олимлар юксак баҳо бердилар. Москва, Новосибирск, Ставрополь, Кавказ, Курск, Калининград шаҳарларидаги устозлар, ҳамкасблардан келган хатларни бирма-бир ўқир эканмиз, бунинг ёрқин гувоҳи бўлдик. Тинимсиз меҳнатнинг юксак баҳоланиши бахт ва шараф. Илгари фаннинг бу даража юксак чўққиларига чиқишни хаёлига ҳам келтирмаган оддий ўзбек деҳқонининг ўғли совет замонасида маърифат нурларидан баҳраманд бўлиб, у тутқазган қалам билан фаннинг янги сирларини очди. Бугун у фан доктори, минглаб беморлар халоскори!

— Мен врач бўламан, деб сира ҳам ўйламаган эдим, — дейди биз билан суҳбатда Қўчқор ака, ёшлик йилларини эслаб, — 10 синфда ўқиб юрган вақтимда албатта адабиётчи бўламан, деб орзу қилардим. Мактабни тугатгач, колхозда табелчи бўлиб ишлай бошладим. Шу орада даҳшатли уруш бошланиб қолиб, фронтга кетдим. Врачлик касбига ўша ерда қизиқиб қолдим. Чунки жанг майдонларида баъзан ўқ зарбидан шикастланган жангчиларнинг яраларини ҳамширалар етиб келгунча боғлаб қўйишга тўғри келарди...

Суҳбатимиз шу ерга келганида телефон жиринглаб қолди.

— Эшитаман, ким? Ҳозир, — у трубкани қўйди ва ҳозир келишини айтиб профессор И. Ю. Ласков кабинетига кириб кетди. Бироз ўтгач, қайтиб кириб:

— Кечирасизлар, суҳбатимизни тўхтатишга тўғри келди. Ҳозир Қаршидан телефон қилишибди. Касалхонага оғир беморни келтиришган экан, клиникамиздан одам чақиртиришибди. Шунга мени юборишяпти. У биздан узр сўраб, шошилинч отлана бошлади.

Ташқарига чиқдик. Бу ерда уни «тез ёрдам» машинаси кутиб турарди. Қўчқор Жўраевич машинага ўтирди. Туни билан беморлар соғлиғини назорат қилиб, бироз ҳорган, аммо тетик ва навқирон шифокор тушган машина Тошкент аэропорти томон йўл олди. У ерда шифокорни санитария самолёти кутиб турибди. Самолёт ўзининг пўлат қанотларида толмас шифокорни Қарши касалхоналарининг бирида ўлим билан курашаётган бемор ёнига элтиб қўяди. Қўчқор Жўраевич бир неча минутдан сўнг уни интизорлик билан кутаётган ўша бемор ҳузурида бўлади. Шифобахш қўллари, ўткир зеҳни ва билими билан дардига малҳам, қўяди уни ҳаётга қайтаради, бунга ишончимиз комил.

Зулфия УМАРОВА,
Клара ШУКУРОВА.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИДА» БОСИЛГАНДАН КЕЙИН

Қачонгача сарсон бўламан?

Газетанинг шу йил 8 октябрь сонида юқоридаги сарлавҳа остида С. Тошматованинг редакцияга ёзган шикоят хати босилиб, унда Октябрь райижрокоми унинг бузилган уйини тузатиб олишга эътибор бермаётганлиги кўрсатилган эди.

Октябрь район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Ғ. Абдурасулов редакцияга қуйидагиларни ёзиб юборди:

— Газета саҳифасида босилган хат район ижроия комитетининг бўлимларида муҳокама қилинди. Депутатлар комиссиясининг текширувидан кейин ўртоқ С. Тошматовага пул ва бинокорлик материаллари билан ёрдам берилди.

ИНСОН ОДОБИ БИЛАН...

НИҲОЯТДА МАМНУНМИЗ

Газетангизда «Инсон одоби билан...» рубрикаси остида босилаётган ҳамма мақолаларни бир-бир ўқиб боряпман. Бу мақолалар жуда хилма-хил бўлиб, одамни атрофга, ҳар хил воқеаларга яхшироқ назар ташлашга ўргатяпти. Масалан, шахсан мен кўп нарсаларга бефарқ қарамайдиган бўлдим. Шунингдек, ҳаётимда ўчмас из қолдирган яхши хотиралар ҳам кўз ўнгимдан ўтадиган бўлди. Шулардан бири армиядан қайтиб келганимдаги бир воқеадир.

Армиядан бир неча ўртоғим билан бирга қайтиб келиб, Чорвоқ ГЭСига — қурилишга ишга кирдик. Чорвоқ посёлкасида ўзбек мактаби борлигини эшитиб, севиниб кетдик. Бизни у ерда Жўра ака Юсупов деган мулойим одам кутиб олди. Ҳаммамиз билан самимий сўрашгач:

— Марҳамат, бош устига, хизмат даврида ёддан чиқарган билимларингизни қайтадан тиклашингизда қўлимиздан келган ёрдамимизни аямаймиз, — деди у.

Оддийгина шу гаплар ҳаётимизда янги саҳифа очди. Жўра ака туфайли ҳаёт кўзимизга яна ҳам гўзалроқ кўрина бошлади. У бизга илҳом бахш этган эди.

Озода, кенг ва ёруғ синфларда ўқиш учун ҳамма шароитлар бор эди. Ўқий бошлагач, бизни шу даргоҳга етаклаган Жўра ака ҳаётига алоҳида разм солиб кўрдим. У сира ҳам тиниб-тинчимайди. Ҳаммамизни ўз фарзандидек яқин тутади. Кундуз кунлари папкасини қўлтиқлаб, ташкилотма-ташкилот юради. Юрганда ҳам ўқувчилар ҳаёти билан танишиб юради. Уларнинг турмуши, иши, яшаш шароити, юриш-туриш маданияти билан танишади. Бирорта ўқувчи ишлаб чиқаришда яхши ишламаётган, коллективида у ёки бу сабаб билан беобрў бўлса, у ҳақда мунозара ва муҳокамалар уюштиради... Жўра аканинг шу йўсинда иш олиб бориши яхши натижалар беряпти.

— Тажриба шуни кўрсатяптики, — дейди Жўра ака, — **мактабда аъло ўқиган талаба албатта ишида ҳам зафар қучган бўлади.**

Очиқ кўнгил, дилкаш бу одам ҳақида жуда кўп ёқимли гапларни гапириш мумкин. Битта мен эмас, кўпчилик у ҳақда жуда яхши фикрда. Жўра ака туфайли ўз бахтини топиб олган, катта йўлга чиқиб олган ўсмирлар оз эмас.

— Ўқишга бормай кўчада тупроқ чангитиб юрган вақтимда мени олдиларига чақириб, қаттиқ уялтириб, койиб, нотўғри иш қилаётганимни гапирган эдилар. Шу-шу мактабга қатнайдиган бўлдим. Бўлмаса ўқишдан қолиб кетишим аниқ эди. Менга ўз вақтида танбеҳ бериб, оталик қилганлар. Олий маълумотли ўқитувчи бўла олганимга Жўра акани сабабчи деб биламан. Умрбод миннатдорман улардан, — дейди кечки ёшлар мактабининг химия фани ўқитувчиси Мирзакарим Юсупов.

Жўра акадан миннатдор бўлган одамлар жуда кўп. Ёшлигида шўх, ўйинқароқ бўлган ўсмирлар тўғри йўл қолиб, нотўғри йўлга кирай деб турганларида Жўра ака «ҳой, кўзингга қара, чакки иш қиляпсан», қабилида гаплашиб, ҳар бирининг юрагига йўл топа олган. Ҳозир унинг талабаларини ҳар бир соҳада кўришингиз мумкин. Бири ўқитувчи, бири агроном, бири совхоз директори ва ҳоказо...

Собиқ талабалари қатори биз ҳам ажойиб ўқитувчи, меҳрибон дўст, камтарин ва олижаноб инсон билан фахрланамиз. Қани энди ҳамма Жўра акага ўхшаган бўлса.

М. ХУДОЙБЕРДИЕВ,
«Главташкентстрой» ишчиси.

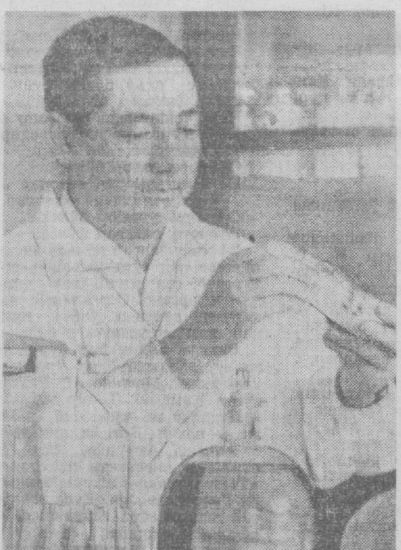

Ионитлар халқ хўжалигида катта аҳамиятга эга Тошкент Қишлоқ хўжалик институтининг органик-физиколоид химия кафедрасининг доценти химия фанлари кандидати Боқир Ғаниев целлюлёзадан ионитлар олиш устида иш олиб бормоқда. Бу унинг докторлик диссертациясидир.

СУРАТДА: Боқир Ғаниев иш устида.

М. Нуриддинов фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН БАРЖОМИДА

Тошкент яқинидаги «Чинобод» санаторийсидаги Ўзбекистон баржоми манбаи зилзила оқибатида шикастланган эди. Курортлар бошқармаси ва санаторий маъмурияти ремонт ишларини қисқа муддатда ўтказиб, даволанишга йўлланма олган беморларни бекаму-кўст кутиб олдилар.

«Главташкентстрой»га қарашли 159-трест бинокорлари санаторийнинг янги даволаш корпуси комплексини фойдаланишга топширдилар. Бу корпусда совет ва чет эл курортологиясининг энг сўнгги техника ускуналари билан жиҳозланган даволаш кабинетлари — Тошкент минерал суви ванналари, парафин, массаж, электр ҳамда физио-терапевтика хоналари ҳамда ошқозон ва ичакларни минерал сув билан тозалайдиган, балчиқ билан даволайдиган соғломлаштириш кабинети тикланди. Яқинга қадар санаторийни иситишда ўтин-кўмир ишлатиларди. Эндиликда механизациялашган махсус газ қозони ўрнатилиб, Бухоро табиий гази олиб келинди.

— Янги корпуснинг ишга туширилиши мушкулимизни осон қилди, — дейди санаторий бош врачи Р. Отабеков, — ҳозирги корпусимиз куннинг биринчи ярмидаёқ 300 беморни турли даволаш процедураларидан ўтказиш имкониятини беради.

Санаторийнинг таклифлар дафтарига кўз югуртирсангиз беморларнинг қалб сўзларини ўқийсиз. Тожикистон ССРнинг Ленинобод шаҳридан келган ишчи К. Юсупов бундай деб ёзибди:

— «Мен Кавказнинг «Баржоми» санаторийсида бўлганман. Аммо сизнинг санаторийингиз ҳам ўша донги кетган «Баржоми»дан қолишмас экан. Тошкент минерал сувида ҳам Баржомидек минерал моддалар бор. Бу ерда яхши даволандим, ошқозон оғриғим тамом тузалди».

Қашқадарё область, Чироқчи районидаги 3-ўрта мактаб ўқитувчиси Х. Абдураҳмонов ҳам гастрит ва ошқозон касалидан соғайиб, уйига қайтаётганлигини, санаторий шифокорларидан миннатдор эканлигини маълум қилади.

С. ХИДОЯТОВ.

ЭРКАТОЙЛАР УЧУН

ОКТЯБРЬ РАЙОНИДАГИ АБДУЛЛА НАБИЕВ МАҲАЛЛАСИДА ЯНГИ 140 УРИНЛИ БОЛАЛАР БОҒЧАСИ БИНОСИ ҚУРИБ, ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИЛДИ. ЭРКАТОЙЛАР УЧУН ҚУРИЛГАН БУ БИНОНИ 9-ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИНИНГ ҚУЛИ ГУЛ БИНОКОРЛАРИ ТИКЛАШДИ.

АЗАМАТ ҚУРУВЧИЛАРДАН МАҲАЛЛА АҲОЛИСИ ВА ЭРКАТОЙЛАР БЕҲАД ХУРСАНД БУЛМОҚДАЛАР.

МУНОСИБ МУКОФОТ

1928 ЙИЛ. Октябрь районидаги ҳозирги 35-мактабнинг остонасига яхши ниятлар билан қадам қўйган ёш қизни ўқитувчилар самимий кутиб олдилар. Бу қиз муаллимлик касбини эгаллаган Мунаввара Худоёрхонова эди. У иш фаолиятини шу мактабда тил-адабиёт ўқитувчилигидан бошлади.

— Педагоглик сирларини кекса ўқитувчилардан ўргана бордим, — дейди ҳамсуҳбатимиз Мунаввара опа.

Ёш ўқитувчидаги ўткир зеҳн, ўқув, ташкилотчилик қобилияти унга қатор мартабалар олиб келади. Дастлаб у Намангандаги 5-мактабда директор бўлиб, сўнг Наманган ўқитувчилар институти тил ва адабиёт факультетининг декани бўлиб ишлайди. Деканлик қилиш билан бирга ўзбек адабиёти тарихи методикасидан дарс ҳам бера борди. Сўнгги ўн беш йилдан бери эса Киров районидаги 5-мактабда илмий бўлим мудири вазифасида ва тил-адабиёт ўқитувчиси сифатида ишлайди.

— Ўқитувчи дарси жонли чиқиши учун доим ўз устида ишлаши, ҳар бир дарсга пухта ҳозирлик кўрган ҳолда, ҳар бир дарс давомида болаларга ҳам билим, ҳам тарбия беришини ҳис қилгани ҳолда синф эшигини очиши зарур, — дейди Мунаввара опа.

Опанинг бирор соат дарсига кирсангиз, унинг турли методик приёмлардан унумли фойдаланиши, шу темага оид кўргазмали қуролларни эринмай ишлаганлигига қойил қоласиз.

Ана шунинг учун ҳам шаҳар ва район машъал ўқитувчилари орасида бу моҳир раҳбар, педагогнинг номи ҳамиша ҳурмат билан тилга олинади.

Шаҳар ва район халқ маорифининг бир неча бор Фахрий ёрлиқларини олишга сазовор бўлган М. Худоёрхонова СССР Олий Совети Президиумининг шу йил 30 сентябрь Фармонига мувофиқ «Меҳнат Қизил Байроқ» ордени билан мукофотланди.

Муносиб мукофот муборак!

С. СУЛТОНОВ.

Аджариядаги цитрусли мевалар боғида мандарин ҳосилини териб олиш бошлаб юборилди.

СУРАТДА: Дагва Кобулет районидаги боғлардан бирида кунлик нормасини тўрт ҳисса қилиб бажараётган боғбон Мария Павлидина.

И. Наникашвили фотоси. (ТАСС).

КОМБИНАТ ИШГА ТУШДИ

Ўрта Осиё рангли металлургия илмий тадқиқот ва лойиҳалаш институти инженер-техник ходимлари беш йиллик план топшириқларини оғишмай амалга ошираётирлар. Улар айниқса рангли металл запасларини аниқлаш, уларни кўплаб ишлаб чиқарш устида ишламоқдалар.

— Ажойиб, меҳнатсевар коллективимиз, — дейди институт партия комитетининг секретари ўртоқ И. Д. Антонов мухбиримиз билан бўлган суҳбатда, — байрам шодиёнаси кунларида Чодакда тоғ бойитиш комбинатининг дастлабки қисмини ишга туширишга муваффақ бўлди. Бу бизнинг байрамга муносиб совғамиздир.

Орзулар ушалди

Октябрь революцияси Туркистонда ғалаба қозонгандан сўнг ўзбек халқининг маориф ва маданият кадрлари йўқлигидан хабардор бўлган В. И. Ленин 1918 йилда давлат арбоби, кекса большевик П. Н. Лепишинский раҳбарлигида бир группа олим ва мутахассисларни Тошкентга юборди.

П. Н. Лепишинский Туркистон Халқ Маориф комиссарига муовин бўлиб тайинланди. У совет мактабларини ташкил қилиш ва унинг педагогик кадрларини тайёрлашда катта ишларни рўёбга чиқарди. 6—9 ойлик педагогика курслари ташкил қилиб, совет ўқитувчилари армиясини тайёрлади.

Ёш педагоглар қадимдан қолган хурофий, эски мактабларни тугатиб, мадраса, масжид, бойлар меҳмонхонасида совет мактаби ташкил қилдилар. Парта етишмаса скамейкага ўтказиб, доска бўлмаса қора тунукага алифбе ёздириб меҳнаткашлар болаларининг саводини чиқардилар. Ўқитувчилар етишмаганлигидан баъзи мактабларда иккиуч сменада машғулот олиб борилди. Чарчашни билмаган ёш педагоглар маҳаллаларда саводсизликни битириш курсларини очиб, кечалари дарс бера бошладилар. Эрта тонгдан мактабга, кечалари маҳалла саводсизларига югурган А. Рустамов, О. Шароффиддинов, В. Мухторов, Х. Қаюмов каби қатор ўқитувчилар, 1914 йилдан «Усули советига» мактабида ўқитувчилик қилиб келган Ҳабиба Юсупова, Собиржон Раҳимов каби устозларни ҳозир Тошкент шаҳар ўқитувчилар уйида учратасиз. 1920 йилларда Қизил Армия сафига кўнгилли бўлиб кириб, аскарлар ўртасида саводсизликни битиришда қатнашганлардан Олияхон Абизова билан бу ерда учрашингиз мумкин.

Кекса педагогларнинг 1961 йилдан бошлаб ўқитувчилар уйи қошида пенсионер жамоатчи педагоглар саветини туздилар. Совет аъзолари мактабни турмуш билан боғлаш, болаларга коммунистик ахлоқ принципларини чуқур сингдириб, замонамизга муносиб кишилар қилиб етказиш мақсадида маълум план туздилар ва иш бошладилар.

Улар соч-соқоллари оқариб, картайганларига қарамасдан бундан 50 йил муқаддам бошлаган шарафли ишларини ҳали ҳам давом эттираётирлар.

Шуни ҳам эслаб ўтиш керакки, ҳозирги мавжуд ўқитувчилар уйи революцияга қадар нашаванг бангилар такияси эди. Маданиятпарварлар такияни тугатиб, ўрнида «Роҳат боғча» номи билан маданият уйи барпо этишди.

Бу хонани В. И. Ленин, М. В. Фрунзе, В. В. Куйбишев портретлари ва доҳий Лениннинг «ўқиш, ўқиш ва яна ўқиш», «саводсизликни тугатмагунча социализм қуриб бўлмайди», «Ер батракларга»... «Яшасин хуррият», «Битсин золимлар» каби шиорлар билан безатилди. Роҳат боғчасига йиғилган халққа газета ва журналлар ўқиб бериб турилди, кичик саҳна асарлари намойиш қилинадиган бўлди.

Маърифат учун мана шундай машаққат билан курашилган... Ҳозир эса, ўзбеклар педагог, олим, врач, инженер ва ҳоказо. Ўша даврларда саводлик одамни топиш мушкул бўлган бўлса, ҳозир саводсизни топиш амри маҳол. Бугунги кунда орзулари ушалганини, ниҳоллари ҳосилга кирганини кўрган кекса педагоглар қувончига нима етсин.

А. МУХТОРОВ.
Пенсионер жамоатчи, педагоглар саветининг аъзоси.

ШОИРА САИДА ЗУННУНОВА—РЕДАКЦИЯМИЗ МЕҲМОНИ

Тонг палласи. Радиодан ширин қўшиқ янграйди. Қўшиқ туни билан бедор бўлган ошиқлар қалбига бир зумдаёқ пайванд бўлиб кетади.

Гуллар лабида ҳанда бу боғдан ёр ўтдими,
Одатин қилмай канда яна такрор ўтдими?

Шоира Саида Зуннунованинг бу каби ҳароратли қўшиқлари оз эмас. Неча йиллардирким, улар хушхон хонандаларимиз тилидан неча-неча ошиқ ва мошуқлар қалбига кўчиб, она диёримиз бўйлаб парвоз этиб юрибди.

Шоира ва адиба Саида Зуннунованинг майин овози адабиёт иҳлосмандаларини, кенг китобхонлар оммасини кўпдан бери ўзига жалб этиб келади. Унинг қўшиқларида ҳам, шеърларида ҳам, ҳикояларида ҳам, повестларида ҳам майин лиризм, кўнгилга яқин иликлик сезилиб туради.

Сўнгги йилларда Саида Зуннунованинг ижоди янада ўсди. У камолат зиналаридан тинмай кўтарилиб бормоқда. Адибанинг ҳикоя ва повестларида жиддий мавзулар, давримизнинг дадил проблемалари қаламга олинмоқда. Яқинда у ўзининг «Кўзлар» номли пьесасини ёзиб тугатди.

Бугун биз Сиз ҳурматли газетхонларимизни Саида Зуннунованинг ижоди билан таништирар эканмиз, унинг янги шеърлари, ҳикояси, пьесасидан олинган парчани эътиборингизга ҳавола қиламиз.

ШОИРНИ ЭСЛАБ

(ҒАФУР ҒУЛОМ ВАФОТИ КУНЛАРИДА ЁЗИЛГАН)

О, замин, биз сенга кўп қилдик таъзим,
Она деб атадик, улуғладик бот.
Аммо неъматларинг ҳамма-ҳаммаси
Танамиздан юлинган парча-ку, ҳайҳот!

Бу нафис чечаклар, йўқ, гуллар эмас,
Завқсиз ҳувиллади боққанда қалбим.
Булар — қатларингда бенафас, бесас,
Кулги қотган қанча гўзаллар лаби.

Ирмоқлар куйлаган сеҳрли қўшиқ,
Ғунча лабидаги нафис ним кулги,
Балки Алишерга армон бўлган ишқ,
Дилда қолиб кетган ғазали балки.

Беҳзод қаламининг буёқларини
Шимириб борлиққа пуркаганмисан
Шабним қилиб майса қиёқларга
Инсон нўз ёшини суркаганмисан?!

Яратиб қайтариб олмоқлик нечун,
Нечун мурғак дилга оламдек яра.
Қани бу гулшанга у ошиғи чин,
Бугун қалбим бўмбўш бу ранглар аро.

Дилимни ўсмадек эзғилаб обдан,
Хино гулларига қилгунча бўёқ,
Шоири замонни топмоқчун бирдам,
Майли, вужудимни машъал қилиб ёқ.

Туйғудан яралган бу чаманзорда
Бехушу ҳайронман, ҳайронман бугун...

ЁН ДАФТАРДАН

● Учарларнинг кўзига инсофли одамлар ношуд кўринади.

● Уксиганингда пастга интилганингда баландга боқ.

● Нияти улуғ, қалби пок кишиларга гард қўнса ҳам илашмайди.

● Бировнинг қадрини ўз туйғунг, ақлингдан ортиқ баҳолай олмайсан. Шундай экан, кўпчиликнинг кўзига қара.

● Меҳрли одамлар севимли бўладилар.

● Ҳамма нарсани қонунга солиб бўлмайди. Лекин виждон аралашган ишни оқлаш учун қонундан ҳаммавақт йўл топилади.

● Тўғрилик қанчалик машаққатли бўлмасин, унинг виждондек қаноти борки, бу қанот берган енгиллик гаштини дунёдаги ҳеч бир нарсанинг лаззатига алишмайман.

● Лақма одам дўстига душман, душманига ем бўлади.

● Ота-онанинг қандай умр кечирганини фарзандларининг феъли-атвори ойнадек кўрсатиб туради.

● Шеъриятга тутаб кирсанг ҳам ёниб чиқиб кет. Ёниб кирсангу, тутаб чиқиб кетсанг, кўзлардан ўз йўлингни ўзинг тўсиб қўясан.

● Меҳнат фазилат орттиради, бекорчилик—нуқсон.

ҚЎЛЛАР

(ИККИНЧИ ҲИКОЯ)

Сал бўлмаса поездга кечикардим. Зинасига оёқ қўйишим биланоқ вагонлар шарақлаб бир-бирига урилди-да, ғилдираклар вазмин айланиб кетди. Юкларимни ҳам зўрға узатиб беришди. Йўловчиларнинг ҳаммаси ҳам ҳали купеларга киришмаган, вагон деразаларидан бўйлашиб, кузатувчиларга қўл силкишарди. Купе номерларига қарай-қарай одамларга туртиниб-суртиниб ўз жойимни топиб бордим. Ичкарига кирганимда, унча кекса бўлмаса ҳам сочлари оппоқ бир одам газета ўқиб ўтирарди. У бошини кўтарди.

— Келинг, ҳамроҳ эканмиз-да,—деб қўйиб яна газетага энгашди. Шу пайтда мен уни қаердадир кўргандек бўлиб кетдим. Нарсаларимни жойлаштирар эканман, беихтиёр хаёлим у билан банд бўлиб қолди. Яна қарадим. Ўсиқ қошларига ҳам оқ оралаган. У энгашиб ўтирганидан бир неча ажин тилган кенг пешонаси-ю, бир оз яссироқ бурнининг учи кўриниб турарди, холос. Ўлтириб астойдил тикилишга тортиндим. Жуда таниш, жуда ҳам. Лекин қаерда кўрганман?... У газета ўқиб ўлтирган бўлса ҳам юкларимни жойлаштириб бўлганимни сезди шекилли, бошини кўтарди. Шу пайтда чойшап, ястуқ жилдлари кўтариб проводник аёл кириб келди. Ҳамроҳим ўрнидан туриб, нарсаларни аёл қўлидан олмоқчи бўлди.

—Йўқ, йўқ, ўзим,—деди аёл бермай.

—Ҳеч қиси йўқ, ўзимиз тўғрилаймиз. Сиз иссиқ чойни тезлатсангиз йўқ демас эдик,—деди ҳам ҳазил, ҳам илтимос оҳангида. Проводник аёл кулиб чиқиб кетди. Ҳамроҳим бўлса дам ўтмай ўрнини чиройлик қилиб тузатиб олди. Кейин сочиқни елкасига ташлаб, совун қутисини кўтарганича ювингани чиқиб кетди. Проводник аёл патносда буғи чиқиб турган хушбўй чойлардан икки стаканини оқ қант билан купе столига қўйиб кетди. Ҳамроҳим ҳам қайтиб кирди.

— Оҳ, чой келибди-ку!—деди у кулиб. Оппоқ тишлари, юзидаги табассум ҳам менга таниш туюлди шу дамда.

—Ўзим чойхўрроқман, — деди у яна боягидек табассум билан,—бунинг устига кампири тушмагур йўлга кетаяпсан, деб роса овқатни ҳам егизди.

У сочиқни илиб қўйди-да, энгашиб саквояжини очди. Бир шишада одеколон олиб, купе столининг бир четига қўйди. Кейин чиройликкина гулдор қутини очиб, менга тутди.

—Марҳамат, конфет билан ичинг.

Ширинликка ўч бўлмасам ҳам қўлини қайтармадим.

—Дам олишгами?

—Ҳа. Сиз-чи?

—Йўқ,—деди у бош тебратиб,—хизмат билан.

У борган сайин менга таниш туюлар, лекин бу ҳақда сўрашга нимагадир, салобати босганиданми тортинардим. Ўлтириб газета ёки китоб ўқишга тушиб кетса, ўрнидан қўзғатиш қийиндек оғир чўкар, ўрнидан турганда эса йигитлардек енгил, чаққон эди. Стол устини, ўрнини эпчил қўллари бир зумда тартибга келтириб қўяр эди. Поезд тўхтаган пайтларида кўз ойнагини олиб, вагон деразасидан бўй чўзиб қарар, лекин тушмас эди. Фақат бир марта тушиб бир даста газета ва Расул Ғамзатовнинг кичкина шеърлар тўпламини кўтариб чиқди. Редакцияда кўрганманми?.. Ёки адабиётшуносмикин... Охир сўрадим:

—Қаердадир сиз билан учрашгандекман.

У бошини кўтариб юзимга тикилди.

—Эҳтимол,—деди кейин эслай олмагандек.

Танишганимизда ўз фамилиясини айтган бўлса ҳам, ёши мендан анча улуғ бўлгани учунми, мен унга домла, деб мурожаат қилардим. У мендан шахсиятимга алоқадор ҳеч нарса сўрамади. Шунинг учун мен ҳам тортиндим.

Иккинчи куни кечқурун проводник аёл кириб поезд билетини ҳамроҳимга бериб чиқиб кетди.

—Тушасизми, домла?

—Етганга ўхшайман,—у ўрнидан туриб ойнага қаради. Олтинсимон барглари тагига тўшалган дарахтзор билан симёғоч липиллаб ўтди.

—Куз ҳам кўп чиройли фасл-да, — деди у ўйчанлик билан.

Унинг юзидаги шу дамдаги теранлик билан хаёлни кўриб, ёзувчи бўлса керак, деб ўйладим ўзимча. У шошилмасди. Мен эса улгуролмай қоладди, деб қўрқардим. Ғилдиракларнинг бир маромдаги оҳанги бузилди, поезд секинлай бошлади. Ҳамроҳим ҳам бир зумда кийиниб, тахт бўлди. Поезд қаттиқ бир силкиниб тўхтаганида, биз хайрлашдик. Мен кетидан купе йўлагига чиқдим. Деразадан станцияни томоша қилиб турган бир жувон ўгирилиб ҳамроҳимга қаради-ю, аста қўлини узатиб:

—Доктор, докторжон,—деди ички ҳаяжон билан. Кейин бирданига лабларини унинг қўлига босди. Ҳамманинг назари уларга қадалди. Ҳамроҳим хижолатлик билан қўлларини аста тортиб олди-да, шошиб тушиб кетди. Бу воқеа шу қадар тез бўлиб ўтдики, мен уни қаерда кўрганлигимни энди топиб олган бўлсам ҳам, бирон нарса дейишга улгуролмай қолдим.

—Бу одам бўлмаса, мен ўлиб кетар эдим,—деди ҳалиги аёл титроқ товуш билан. Унинг оппоқ бўйнида ингичка чизиқ бор эди. Демак бу ўша хирург. Ойимдан фамилиясини ҳам эшитганман. Ўшанинг ўзи! Лекин, нега билмадима?!.. Болалигимда қаттиқ дардга чалиниб онамни анча қийнаганимни, охири бир докторнинг қўлида мушкул бир операциядан ўтганимни элас-элас эслайман. Унинг қўлида ҳеч қачон ўлим бўлган эмас, деяр эди ойим ўшанда. Бу ўша доктор, ҳа ўша! Лекин у пайтларда навқирон эди.

Уни яна бир кўриш учун шошиб ойнага бўй чўздим. Одамлар орасида уч-тўрт кишининг қуршовида енгил қадам ташлаб, табассум билан борар эди. Унинг саквояжини бошқаси кўтариб олган. Демак, кутгани чиқишган. Юрагим алланечук бўлиб кетди. Пешанамни деразанинг муздек ойнасига босганимча кузатиб қолдим. Ҳалиги аёл ҳам ундан кўз узмасди. Мен унинг ҳаяжонини жуда яхши тушунаман. Бу — ўлим ёқасидан ҳаётга қайтган одамнинг ҳаяжони эди.

Доктор ҳамроҳлари билан тўхтаб нима ҳақдадир гаплашиб қолди. Унинг нигоҳи биз томондалигини кўрган аёл қўл силкади. Беихтиёр мен ҳам қўлимни кўтардим. Доктор ҳам очиқ чеҳра билан кулиб қўл кўтарди. Ким билади, бу қўллар яна кимларнидир ҳаётга қайтариш учун келгандир бу жойларга. Ҳа, бу қўллар одамларнинг бахти учун яралган, ҳаётга шодлик сочиб юрувчи табаррук қўллардир.

КЎЗЛАР

(ШУ НОМЛИ ПЬЕСАДАН ПАРЧА)

□

I-КЎРИНИШ

Чиройликкина ҳовли. Куз. Бир томонда баланд кўтарилиб қурилган айвондан уй деразалари кўриниб турибди. Уйдан дамба-дам кўпчиликнинг кулгиси, музика эшитилиб туради. Нимадандир дарғазаб Ёқуб уйдан шиддат билан чиқади-да, айвонда туриб папирос тутатади. Кетма-кет Масъуда чиқади.

Масъуда — Кўриб турибсиз-ку, маст, ичган. Нима деяётганини ўзи билмайди.

Ёқуб — Бўлди, ёнини олманг! Ҳушёрлигида ҳам бундан яхши гап гапирган эмас. (Ғазаби қайнаб) Душман ҳам шу ишни қилмайди, билдингизми? Нима қилиб бўлса ҳам обрў тўкиш пайида. Дастурхоним устида ўтириб... Беандиша!

Масъуда — Қўйинге! Оч қолиб келибдими сизникига?!

Ёқуб — Ундай деяётганим йўқ!

Масъуда — Ҳамма яхши кўради. Битта сизга ёқмайди холос. Менинг акам бўлгани учун ёмон кўрасиз.

Ёқуб — Масъуда!.. Тинчлик борми бу уйда менга? Шу кунни ҳам татитмайсизларми?

Масъуда — Ҳозир чақириб ҳайдаб юборайми? Шу билан тинчланасизми? Нима ғарази бўлиши мумкин сизга?

Ёқуб — Ахир, тушунинг, Масъуда! (аста) Ўктамнинг гапига кириб шундай қиляпти, тушундингизми? Нега Ўктам билан ўзини тенглаштиради? Ахир шу уйдаги хурсандчиликдан синглисининг баҳраманд бўлишини ўйламайдими?! Менинг пулим кўпайса, кимнинг қўлига келиб тушади... Озмунча яхшилик қилдимми? Коллективнинг эркаси қилиб қўйибман. Институтга бориб қилсин тажрибасини энди. Касалхона катта холасининг уйидек бўлиб қолди у кишига. У ит ўлдиришини қўймайди, мен сотиб олиб беришни...

Масъуда — Иши юришмаса, шуни ҳам таъна қиласизми?

Ёқуб — Таъна қилаётганим йўқ. Ахир, чегараси бўлади-да! Яхшиликни билмагани учун гапиряпман. Бошқа одам бўлса, уддалайолмаяпсиз, қўяқолинг энди, деб айтар эдим... Ўктамку, кимлигини кўрсатди. Кўрдингизми, ҳамма келди, битта ўша йўқ.

Масъуда — Келишади. Лайлихон телефон қилди.

Ёқуб — Хурсандчилигимни кўришга кўзи йўқ ҳозир. Афсуски чилдирмасига акангиздан бошқани ўйнатолмаяпти.

Масъуда — Қўйсангиз-чи, Ўктам ака ўшандақа одам эмас.

Ёқуб — Акангизга қора юқтирмаслик учун Ўктамни ҳам оқлаяпсизми энди?!

Масъуда — Бировни кўролмаслик учун қўлидан иш келмайдиган, қобилиятсиз, талантсиз бўлиш керак. Ўктам ака машҳур врач-ку! Касалхонангизнинг обрўси! Сизга ҳеч қачон ёмонликни раво кўрган эмас. Болаликдан қадрдон сизлар. Яхши эмас бу гаплар, Ёқуб ака! Қулоғига кириб қолса хафа бўлади. Шу акамники душман деб ўтирганингиздан кейин ўзингизга бир бало бўлибди.

(Шу пайт уйдан бир сих кабобни қўлига ушлаганича ширакайф Назаров чиқади)

Назаров — Масъуда! Бу суякларни ташламагин, хўпми? Кучукларимга олиб кетаман.

Масъуда — Хўп, ташламайман.

Ёқуб — (кесатиб) Чўнтакка суяк солиб юришни ташламас экансиз-да?!

Назаров — Жониворларга уйимдан ҳам овқат олиб бораман, илинаман, билдингми? Одамзоднинг бунақа вафодор дўсти йўқ, билдингми?.. Космосга биринчи ким чиқди? Ит! Павловнинг машҳур назариялари нимага асосланган? (Кўзи Ёқубга тушиб бирдан жим бўлади, қўлини силтаб юзини ўгиради). Мен диссертация ёқлагунимча, биласанми, юзтача итни операция қилгандирман. Битта Каштан дегани бор эди. Ичагини улаб кетган куним битта ноинсоф нон бериб қўйибди. Шундоқ қийналган, шундоқ қийналганки, ёлвориб термулган кўзлари ҳали-ҳали кўз олдимда туради. (Рўмолчаси билан кўзини артади).

Масъуда — Ака, меҳмонлар олдига киринг.

Назаров — (давом этиб) Эсимдан сира-сира чиқмайди. Шунақа, сен менинг гапларимдан кулма... Ҳовли пойлайди, чўпонларнинг биринчи ёрдамчиси шулар! Чегарадачи? Медицинани-ку, айтмай қўяқолай. Ҳарқалай эринг доктор, анча-мунча биларсан. Агар менга қолса докторларнинг эмблемасидаги илоннинг ёнига итни ҳам қўшиб қўяр эдим.

Масъуда — (иссиқ чой олиб келиб акасига тутади) келинг, иссиқ-иссиқ ичинг, уйга киринг ака.

Назаров — (Масъуданинг узатган пиёласини нари итариб) Калла ишлайдику-я, омад келмаяпти синглим, омад! Акангнинг диссертация ёқлаши осон бўлмаган. Эрингники бўлса хамирдан қил суғиргандай ўтди-кетди.

Ёқуб — Бас қилинг!

Масъуда — (безовта) Ака, уйга киринг, жон ака.

Назаров — Нима? (Ёқубовга ишора қилиб) Нима дейди у?

Масъуда — Ҳеч нарса деганлари йўқ, ҳеч нарса.

Назаров — Ит ёмон деяптими?.. Ким итни ёмон деса ўзи ёмон, билдингми? Медицинага ҳеч қайси жонивор бунақа хизмат қилмайди. Илоннинг заҳари керак. Лекин, ўзи ҳеч қачон дўст бўлмайди. Ит-чи? Ит чинакам дўст! Ўлай агар, баъзи одамлардан кўра итни яхшироқ кўраман, билдингми?

Масъуда — (тажанг) Уйга киринг, меҳмонлар чақиришяпти. (Ёқубга) Сиз кириб кетақолинг.

Назаров — (бирдан Ёқубни қучоқлаб) Ҳей, сен менинг куёвимсан-а?!

Ёқуб — (истар-истамас) Ҳа, киринг уйга.

Назаров — Менинг куёвим қанақа бўлиши кераклигини биласанми?

Ёқуб — (кесатиб) Ўктамга ўхшаган бўлиши керак.

Назаров — «очиқ кўнгиллик билан) Оҳ, айланай тилингдан, топдинг!

Масъуда — Уҳ, ака уйга кирсангиз-чи! Ичкиликка худо ўлим берсин!

Назаров — Нега Ўктамжон кўринмайди?

Ёқуб — (секин) Ўша камлик қиляпти ўзи.

(Шу пайт меҳмонлардан бир тўдаси чиқишади. Улардан бирининг қўлида дутор).

Меҳмон — Гуноҳкорнинг ўзлари нега уйга кирмайдилар-а!.. Уф, уй исиб кетди. Қани, мана бу ёруғ жаҳонда бир кўнгил очайлик. (Ўзи ўртага тушади, дутор ушлаганга) Қани, йўрғалайдиганига! (Ўйин-кулги бир оз давом этади. Дутор аёллар қўлига ўтади. Ашула)

Қоп-қаро тундек қародир
мунча ҳам ёр кўзларинг,
Шунча ҳам сузгун бўлурми
ёки бедор кўзларинг.
Севги излаб кўзларингга кўз
қирим солган замон
Учрашиб кўзимга севги этди
изҳор кўзларинг.
Гоҳи боксанг кипригинг
кўксимга тиғдек санчилур
Нега тик бокмайди ё «айби»
га иқрор кўзларинг.

(Дарвоза очилиб, Лайли билан Ўктам Турсунов кириб келади. Лайлининг қўлида бир даста гул).

Овозлар — Э, бормисизлар, келинглар! (Ҳамма билан бирбир кўришадилар).

Меҳмонлардан бири — (Ашула айтган аёлга) Шу ашулани бояроқ айтмайсизми? (Кўзларинг, деб ашула айтишингиз билан мана кўз доктори ҳам етиб келди.

Масъуда — (Лайли билан кўришиб) Ҳайрият, келар экансизлар-а!
Меҳмонлар, қани, уйга марҳамат, овқат тайёр, совимасин. (Меҳмонлар уйга киришади).

Ёқуб — (ясама табассум билан Ўктамни қучоқлаб) Мунча нозик тортиб кетмасанг! Келмай қўяқолсанг яхши бўлар эди.

Ўктам — Келмасам, яна ишдан ҳайдаб юборма, деб қўрқдим.

Ёқуб — Нима бало, ичингда ит ўлганми ўзи? Бир очиб кўриш керакка ўхшайди қорнингни!

Ўктам—Пичоқ ушлаш эсингда бормикан?

Ёқуб — Кўрсатиб қўяйми? (ҳазиллашиб) Қани, Масъуда, пичоқ олиб келинг! Унутмаганлигимни бир кўриб қўйсин!

Масъуда — Барака топгурлар, ҳеч бўлмаса шу куни касал ҳақида гаплашманглар.

Ўктам — (ҳазил аралаш) И-е, ҳали сизларникида ҳам касал ҳақида гап бўладими?

Ёқуб — (маъноли қилиб) жуда кейинги пайтда касалпараст бўлиб кетдинг-а! Ҳо-ҳо-ҳо! Ҳа муғомбирей, болалигингда ҳам ўлгундай писмиқ, ичимдан топ, эдинг.

Ўктам — Сен айёрроқ эдинг.

Ёқуб — (уйга кириб кетаётган Лайлига) Лайлихон! Эрингиз айнаган, маҳкамроқ ушланг.

Ўктам — Ҳазилни қўйсангчи! Эви билан-да!

Ёқуб — Ана, ранги оқариб кетди, кўрдингизми? Икки ойдан ошдики, бир бемор аёлга жавоб бермайди-я!

Лайли — Ҳарқалай касалхонадан бери келмай қўйдилар-а!

Масъуда — (эрига) Бемаъни ҳазилни қўйинг. Қани, уйга киринглар.

(Шу пайт уйдан гандираклаб Назаров чиқади. Ўктамни кўриб)

Назаров — Вой айланай сендан! Бормисан? (қучоқлаб ўпа бошлайди).

Ўктам — Жуда пишиб қолибсиз-ку?!

Ёқуб — (Назаровга) Мунча ялайсиз! Кучук деб ўйлаябсизми?

Назаров — (дағдаға билан Ёқубга юзланиб) Ким кучук?! Кучук деяпсанми Ўктамжонни сен? Ўзинг кучук, билдингми?! Дум қилпилатишга уста бўлиб кетгансан-ку, билдингми?

Ёқуб — Бас, бўлди! Чегарадан ўтманг!

Масъуда — Вой, шўрим, ҳазил, ҳазилнинг таги зил. Ичкилик ҳам қуриб кетсин. Ака, уйга киринг! Мунча ичдингиза, мунча ичдингиз?!

Назаров — (синглисини нари итариб) Қоч, мен ичган бўлсам ҳам сендан ҳушёрроқман. (Ёқубнинг ёқасидан ушлаб) Ҳозир кечирим сўра, Ўктамжондан!

Ёқуб — (ёқасини бўшатишга уриниб) бўлди деяпман! Ҳаддингиздан ошманг!

Назаров — Сўрамайсанми?... Сўрамайсанми?.. Тфу сенга! (Ўктамни кўчага судраб) Ююр, Ўктамжон! Бу одаммиди? Ююр деяпман сенга! (Ўктамни куч билан судраб олиб чиқиб кетади. Ёқубнинг ғазабдан ранги оқарган, Масъуда акаси билан эри ўртасида нима қилишини билмай қолади).

Масъуда — Вой, ичкилик ўлсин, ичкилик! Ичгандан кейин туппа-тузук одамларнинг аҳволи ҳам шу-да! Ҳой, Ўктамжон! (кўчага югуради, кетидан Лайли ҳам)

Ёқуб — (чиқиб кетаётган хотинига) Даф бўлсин! Қайтарманг деяпман!

(Парда)

ПАЙВАНД

Ўтган йилги пайванд кирди ҳосилга,
Битди пўстидаги пичоқ ўрни ҳам.
Энди бир тан бўлиб, чирмашиб маҳкам
Хушрўй гулларини кўз-кўзлар елга.
Ажратиб бўлмайди энди уларни,
Қорни ҳам, ёзни ҳам кутади бирга.
Кессангиз болтага бош тутар бирга,
Бирга кўкаради, бирга қулайди.
Тирик етим қилиб ўғил қизини,
Ажралиб кетсалар баъзан одамлар,
Пайвандни эслайман мен шундай дамлар,
Бир ўкинч кўзимга чиқади сизиб.
Наҳот бирга-бирга сурсаю умр,
Бегоналик турса соясин ташлаб...
Пайванд гуркирайди кўзимда яшнаб
Бизда қонун шундай дегандай мағрур.

Ёзувчи Фарҳод Мусажонов ўз ҳикоялари билан китобхонларга таниш. Унинг қатор ҳикоя китоблари эълон қилинган.

Фарҳод Мусажоновнинг ижодида яна бир қувончли воқеа содир бўлди. Унинг «Оқ кабутар» драмаси Ҳамза номидаги Ленин орденли Ўзбек Давлат академик драма театри саҳнасида муваффақиятли ўйналди. Журналистлар ҳаётига бағишланган бу асарни томошабинлар мамнуният билан кўришди.

Суратларда: спектаклдан кўринишлар.

АРЧАЗОР ЁНИДАН

Арчазор ёнида бир туп оқ қайин,
Мармар танасини чулғабди олов.
Қуёш нурларига чаяркан бетин,
Қаҳрабо япроқлар ёнади лов-лов.
Бошига кўтарган ерни ўпсам деб,
Орзиқиб елларга тутади кўксин.
Зумрад ёшлигимни қайта топсам дер,
Оҳ, яна бўлсам дер новдалар ҳусни.
Арчазор ёнида бир туп оқ қайин,
Яшашни ўргатиб турар атайин.

МАЙЛИГА...

Меҳнату—ташвишдан бўлсам сал нари
Пучайиб қоламан ўзимга ўзим.
Гўё мен ҳамиша бир ғужум узум,
Фикрлар талайди мисоли арн.
Ором бермасинлар майлига бир дам,
Майлига сўрсинлар шарбат-қонимни.
Пармалаб шеъримга қўйсин жонимни,
Ахир, меҳнат билан тирикдир одам.

СЎЛМАС ЧЕЧАКЛАР

Бир қизча ийманибгина редакцияга кириб келди. Бежирим тикилган костюмининг чап кўкрагида ВЛКСМ значоги порлаб турибди.

Столга ўтиргач, у бир дафтар узатди:

— 128-мактабнинг 8-«Б» синфида ўқийман, шеърлар машқ қилувдим...

Дафтар муқоваси оқ қоғоз билан ўралган бўлиб, биринчи саҳифа ўртасига Мунира Аҳмедова деб ёзиб қўйилган эди.

Мунираниннг шеър дафтарини кўздан кечираётирман. Мисраларида бахтли болалик туйғулари чашмадек мавж уриб турибди. Бир зумгина хаёл кабутари олис-олисларга парвоз этди. Онажонларимизнинг бувижонларимизнинг болалик чоғлари кўз олдимда жонланди. Чор девор ичида гул чеҳралари заъфарон эди бечораларнинг. Ўқиш нима, илму маърифат нима, билмас эди шўрликлар! Билсалар ҳам бундай бахтга муяссар бўлиш қаёқда эди дейсиз? Муниранинг болалиги-чи? Бундай болаликдан минг марта ўргилсанг арзийди! Ҳа, икки болалик ўртасида осмон билан ерча фарқ бор. Биринчиси нола-ю фиғон болалиги, иккинчиси эса шодлик ва шўхлик болалиги!

Мунира ўзини ва ўз тенгдошларини бир умрга бахтиёр этган улуғ Октябрь эканини жуда яхши билади. Шунинг учун ҳам илк мисраларини Октябрь қуёшига бағишлайди.

Элим эди кулфатга йўлдош,
Озод этди ғамдан шу қуёш.
Шу қуёш-ла кулди келажак,
Бизга равшан бўлди келажак.
Шу қуёш-ла яшайди одам,
Шу қуёш-ла яшнайди олам.
Шу қуёшга бағишлай ғазал,
Ҳар сўзини айлаб олтин-зар.

Мунира Октябрь қуёши деб улуғ доҳиймиз В. И. Ленинни айтаётган эди. Комсомол қиз иккинчи шеърида бу буюк инсонни кўрганларни ахтаради:

Ленин бобом кўрган борми?
Дийдорига тўйган борми?
Бир дам бўлса ҳам у билан
Ширин суҳбат қурган борми?

Мунира шеърининг давомида саволларига жавоб топади ва доҳийни кўришга муяссар бўлган онахонларимиз Тўрахон Иброҳимова ҳамда Шамсиқамар Ғойибжоноваларнинг муборак номларини зўр ҳаяжон билан тилга олади.

Навбатдаги шеърини у Совет халқларининг ленинча бузилмас дўстлигига бағишлайди. Ҳаваскор шоиранинг кўз ўнгида она Тошкентимиз ва уни қайта қуришда жонбозлик кўрсатаётган қардошларимиз гавдаланади.

Шу дўстликла яшнар Тошкентим,
Яшаради азалий кентим!
Дўстлар билан етдик тилакка,
Интиламиз яна юксакка!

Мунира тимсолида мен неча ўн минглаб Октябрь фарзандларини кўрдим. Октябрь фарзандлари — сўлмас чечаклар! Она-Ватан бағрида яшнайди, яйрайди улар. Коммунизм қуёши мана шулар билан янада нурафшон бўлади.

У. ЮСУПОВ.

ЭРТАГА — СОВЕТ МИЛИЦИЯСИ КУНИ

ХАЛҚ МАНФААТЛАРИНИНГ ПОСБОНЛАРИ

Куни кеча бутун совет халқи Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллигини тантанали суратда нишонлади.

Бугун Совет халқи ва жамоатчилик яна бир муҳим воқеа — Совет милицияси кунини нишонламоқда.

Совет милицияси — Улуғ Октябрнинг самарасидир. Октябрь революцияси ғалаба қозонгандан кейин уч кун ўтгач, 10 ноябрда Владимир Ильич Лениннинг ташаббуси билан революцион тартибни сақлаш органи сифатида Совет милицияси ташкил этилди. Совет мимлицияси иш бошлаган биринчи кунлариданоқ ўзининг сермазмун, машаққатли, лекин фахрли хизматини шараф билан адо этиб келаётир.

Кўк шинелли кишилар ҳамиша олдинги сафда бўлиб, хавф-хатар билан юзма-юз келишга доимо тайёрдирлар.

Милициянинг жанговар сафидан ўрин олган ҳар бир киши партияга, ўз халқига, Совет жамияти ва давлат тузумини, гражданларнинг шахсий мулк ва ҳуқуқларини, социалистик ҳуқуқий тартиботини муҳофаза қилиш учун, зарур бўлса, ўз ҳаётларини ҳам аямасликка қасамёд қиладилар.

Милиция органларининг ходимлари ўз байрамларини партия қарорларидан илҳомланган ҳолда, жамоат тартибини сақлаш борасида юксак меҳнат ғалабалари ва сиёсий кўтаринки руҳи билан кутиб олмоқдалар.

Бу йилги байрам тантаналари СССР Олий Совети Президиумининг «Безорилик учун жавобгарликни кучайтириш тўғрисида»ги Фармонини ҳаётга мувафтақиятли равишда тадбиқ этишдаги милиция ходимлари эришган ютуқларнинг муҳимлиги билан изоҳланди. Янги Фармон милиция ходимларига жиноятчиликни камайтириш ва олдини олиш, майда безориликни таг-томири билан тугатиш учун қулай шароит яратиб берди. Фармон кучга кирган кундан бери Тошкент шаҳрида ва унинг чекка районларида жиноятчилик, ичкиликбозлик, жамоатчилик жойларида ножўя ҳатти-ҳаракатлар қилиш ва жамиятга ёт бошқа хил кўринишлар кескин камайди.

Бу ишда кўп йиллик ҳаёт тажрибасига эга бўлган, меҳнаткашлар осойишталигини қўриқлашни ўз бурчи деб билган жасур милиция ветеранларининг ҳам ҳиссаси каттадир. Бугун, байрам кунида уларни чин юракдан табриклаймиз.

Иван Владимирович Труш Тошкент темир йўл линия милиция бўлимида ишлайди. Унинг милиция органларида ишлаётганига 20 йилдан ошди. Милиция старшинаси ўз вазифасини виждонан бажаради. Тадбиркорлик унинг ишидаги энг муҳим омилдир. И. Труш кўп йиллик ва ҳалол меҳнатлари учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига асосан «Жамоат тартибини сақлашдаги аъло хизмати учун» медали билан мукофотланди.

Шаҳар ОБХСС оператив вакили В. Стратуленко хизматдан сўнг уйига қайтарди. У Комсомол паркининг территориясида икки номаълум шахс бир гражданинни тўнаётганини кўриб қолди. Безорилар жабрланувчини сувга итариб юбориб яширинишга уриндилар.

Лекин Виктор Дмитриевич бунга йўл қўймади. У биринчи галда йўловчилар ёрдамида жабрланувчини сувдан олиб чиқди.

Олишув бошланди. Самбо усули қўллангач иккала безори — яқинда қамоқ жойидан озод этилган Жумаев ва унинг ошнаси Ғафуровлар милиция ходимига бўйсунишга мажбур бўлдилар.

Стратуленко тадбиркорлиги ва жасурлиги учун мукофотланди.

Социалистик ҳуқуқий тартиботни муҳофаза қилиш ва жамоат тартибини сақлашда милициянинг энг яқин ёрдамчилари — кўнгилли халқ дружиналари активлик кўрсатмоқдалар.

Партия ва ҳукуматимизнинг қарорлари милициянинг раҳбарлари ва ходимларидан оператив ишлашни, айниқса жиноятларнинг олдини олиш ва уларни фош этиш, жамоатчилик билан алоқани мустаҳкамлаш бўйича олиб бориладиган ишларни янада такомиллаштиришни талаб қилади. Милиция органларининг бутун куч ва воситалари ана шу вазифаларни муваффақиятли амалга оширишга сафарбар қилинган.

Милиция ишидаги энг муҳим томонлардан бири — аҳоли ўртасида сиёсий-тарбиявий иш олиб бориш, гражданларда коммунизмнинг ахлоқ принципларини шакллантиришда намуна кўрсатишдир. Шаҳар милициясининг кўплаб ходимлари бу борада ҳам ўз вазифаларини сидқидилдан бажариб, коллектив ҳурматига сазовор бўлаётирлар.

Тошкент шаҳар жамоат тартибини сақлаш бошқармаси давлат автоинспектори Икромов, мотооператив полк милиционерлари С. Ортиқов, В. Копик, биринчи веддивизион милиционери Б. Тошхўжаев, милиция мактабининг иккинчи курс курсанти С. Хометов ўртоқлар шахсий состав ўртасида агитация-пропаганда ва оммавий-сиёсий ишлар олиб бориши, жамоатчилик ҳаётида актив қатнашишлари билан обрў қозонганлар.

Бугун Совет милицияси кунида уларни ва шахсий ташаббус кўрсатиб, жамоат тартибини сақлашда намуна бўлаётган кўплаб милиция ходимларини байрам билан табриклаймиз ва уларнинг ишларига муваффақиятлар тилаймиз.

К. ЭРГАШЕВ,
Ўзбекистон ССР жамоат тартибини сақлаш министрлиги милиция бошқармаси бошлиғининг ўринбосари.

СУРАТДА: Тошкент шаҳар ижроия комитети жамоат тартибини сақлаш бошқармаси мотополкининг хизмат ижорларидан бир группаси. (Чапдан ўнгга): А. Отажонов, Н. Сурков, Х. Рауфов, К. Раҳметов, С. Лайсон ўртоқлар.

С. Йўлчиев фотоси.

Ҳамшаҳарларимиз

МИЛИЦИЯ АЪЛОЧИСИ

Тошкент шаҳар давлат автоинспекцияси ходими, старшина Содиқ Қосимовни барча ҳурмат қилади. У умрининг 30 йилини милиция ишига бағишлаган. Ватан унинг меҳнатини муносиб тақдирлаган. У «Қизил Байроқ», «Қизил Юлдуз», орденлари ва бир қанча медалларнинг кавалери.

Милиция аълочиси, старшина Содиқ Қосимовни шу кунларда «Тошкент» меҳмонхонаси олдидаги чорраҳада кўча ҳаракати қоидаларини тартибга солиб турганда учратасиз.

Суратда: С. Қосимов.

ЖИНОЯТ ҚИДИРУВ БОШЛИҒИ

Катта йўлда ғизиллаб бораётган машинадан атрофга қараганда қуёш нурига чўмилаётган тераклар ва колхоз далалари кўзга ташланади. Енига қизил белбоқ чизилган «Газик»нинг рулини старший сержант Мурод Саидкаримов бошқариб бормоқда. Унинг ёнида эса Тошкент шаҳар Фрунзе район ижроия комитети милиция бўлими жиноят қидирув бўлинмасининг бошлиғи Турсун Жўраев ўтирибди.

Олд томондан келаётган машиналар ҳали унчалик кўп эмасди. Шу пайт Турсунни бир зум хаёл олиб қочди...

Ҳа, вақт кишига сезилмай тез ўтиб кетар экан. У жисмоний тарбия билим юртини битириб чиққанидан кейин, бундан бир неча йил муқаддам ҳозиргина муюлиш ортида қишлоқ мактабига физкультура ўқитувчиси бўлиб келган эди. Турсун мактабда яхши ишлади. Ўқувчиларда спортга муҳаббат уйғотиш учун тиришиб меҳнат қилди. Э-ҳа, спорт унга кейинчалик ҳам неча марта ёрдам бермади дейсиз!

Мана лейтенант Жўраевнинг жиноят қидирув бўлимида ишлаётганига ҳам беш йил бўлай деб қолди.

У ишга астойдил киришди. Бўлимдаги тажрибали ўртоқларидан маслаҳат сўрашга уялиб турмади. Меҳнаткаш халқимизнинг осойишталигини жинотячиларнинг тажовузларидан ҳимоя қилувчи милиция ишининг маҳоратини чуқур ўргана борди. Орадан ўн ой ўтгач, Турсун Жўраевни ўн тўртинчи зонага оператив вакил қилиб тайинлашди. У бу ерда уч йил ишлади. Шундан кейин раҳбарлик серғайрат ходим Жўраевни ана шу зонага старший оператив вакил қилиб тайинлади.

Турсуннинг ўз вазифасини виждонан бажариши, касбига меҳр қўйиб, фидокорона меҳнат қилиши зое кетмади. У хизматда яхши кўрсаткичларга эришди: ўн тўртинчи зона республикамиз пойтахти Тошкентдаги энг яхши зона деб ҳисоблана бошлади.

...«Газик» шаҳар чегарасига етиб келганида машиналар ҳаракати гавжумлашди. Турсун шу пайт йўл четидаги кичкинагина тепаликка беихтиёр назар ташлади. У ерда турган икки йигит эса нима тўғрисидадир зўр бериб тортишмоқда эдилар. Икковининг қўлида қоп. Турсун дарҳол, бу ерда бир гап бўлса керак, деб ўйлади. У шофёрга машинани йўл четкасига чиқариб, тўхтатишни буюрди.

Турсун йигитлар ёнига бориб, папирос сўради. Оператив ходимларига хос ички туйғу уни алдамаган экан. Йигитларнинг биттаси ура қочди. Жўраев уни таъқиб эта бошлади. Унга Бўржар анҳори ёнида етиб олди. Лекин олишув узоққа чўзилмади. Самбо усулларини аъло даражада биладиган Турсун Жўраев барзангидек йигитнинг қўлларини бир зумдаёқ орқасига қайириб боғлади. Иккинчи йигит ҳам қочиб кетолмаган экан. Уни «Газик» шофёри Мурод Саидкаримов машина ёнида маҳкам ушлаб турарди.

Номаълум шахслар район милиция бўлимига олиб келинди. Шунда уларнинг хавфли жиноятчилар эканлиги аниқланди. Йигитларнинг бири шаҳримизга Ульяновск областидан келган Федотов навбатдаги ўғирликни амалга ошириш тўғрисида батафсил маслаҳатлашиб олиш учун ўз шериги Синицинни шаҳар четидаги хилватроқ жойга таклиф этган экан. Иккала жиноятчи ҳам қўлга олинди. Турар жойининг тайини бўлмаган Федотов аввал ҳам судланган ва қамалиб чиққанди.

Бу воқеа жиноят қидирув бошлиғи Турсун Жўраевнинг эрталаб ишга келаётган вақтида рўй берди.

Жиноят қидирув бўлими бошлиғининг иш куни кўпинча ярим кечада тугайди. Турсун — чарчаш нималигини билмайдиган шижоатли ходим. Чунки, хизмат уни шунга даъват этади. У халқ осойишталигини қўриқловчи, серма шаққат, лекин одамлар учун зарур бўлган олижаноб милиция хизматига ўтганидан ҳеч афсусланмайди. Аксинча бу билан фахрланади. У ўзининг бутун куч-қувватини, ақл-идрокини, меҳр-муҳаббатини шу касбга бағишлаяпти. У милиция хизматини бутун қалби билан севиб қолган.

Ҳ. АБДУЛЛАЕВ.

Милиция юморлари

Суд ўз ишини бошлади. Зал одамга тўла.

Судья:

— Гражданин Муслимов, айтингчи, сиз ҳақиқатан ҳам хотинингизни урасизми?

Судланувчи:

— Ҳатто чертганим ҳам йўқ. Ишонаверинг, мен уни жонимдан ҳам яхши кўраман.

Судья:

— Гражданка Маликаой, тўғрисини айтинг, эрингиз сизни кўп урадими?

— Нима деяпсиз? Мен ўзимнинг эржоним билан ўн йилдан бери иноқ яшаб келяпман. У киши ўзини сен деб, мени эса сиз дейдилар.

Судья:

— Унда нега судга ариза бердиларинг?

Эр ва хотин:

— Биз ўз севгимизга содиқ эканлигимизни халқ суди олдида исботламоқчи эдик.

* * *

Ҳамма ҳужжатлар расмийлаштирилиб, ўн уч ёшли Вова қайта тарбиялаш учун болалар колониясига юборилди. Милиция ходимлари эртасига Вовани кинотеатр олдида кўришди.

— Хўш, қочиб келдингми? — сўрашди ундан.

— Йўқ, — деб жавоб берди. — қайтариб юборишди. Ҳужжатга комиссия аъзоларидан бири имзо чекмаган экан.

* * *

— База мудири ўн йил ичида энди биринчи марта ўз-ўзини танқиддан иборат гапларни гапирди-я.

— Ие, у қаерда сўзга чиқди?

— ОБХСС да.

* * *

Терговчи ўз ўғлига бундай дебди:

— Мен сен еб қўйган мураббога ачинаётганим йўқ! Опанг нима дейди, уни ейишгаку, ебсан, лекин нега шунча далил қолдирдинг?...

МАҲАЛЛА МИННАТДОР

Маҳалламиз фақат ўзининг ободлиги билангина ном орттиргани йўқ. Бу ердаги кишилар бир оиланинг аъзолари сингари аҳил яшайдилар. Биров севинса, қолганлар унга қўшилиб ҳурсанд бўлишади, агар бирор киши ташвиш тортиб қолса, ҳамма бирга ташвишланади ва уни бахтсизликда якка қолдирмайди. Маҳалла аҳолиси ўзаро маслаҳатлашиб, жамоат тартибини сақлашни ўз қўлларига олганлар. Ана шу ишда бизнинг ҳушёр дружиначиларимиз активлик кўрсатмоқдалар.

Дружинанинг тузилганига саккиз йил бўлди. Шу вақт орасида маҳаллада бирорта жиддий жиноят содир бўлгани йўқ. Э. Худайбердиев, А. Ҳамидов, Ш. Абдуллин ва бошқа тартиб посбонлари ўз бурчларини виждонан бажармоқдалар. Қуйидаги мисоллар бунга гувоҳлик бера олади.

Шавкат Абдуллин ишдан қайтиб келаётган эди. У кўчада қичқириқ овозларини эшитиб қолди. Шавкат ўша томонга югурди. Маълум бўлишича Иброҳимов деган шахс ўз ҳамтавоқлари билан жанжал кўтариб, тўпалон қилаётган экан. Шавкат улардан қўрқиб ўтирмай, машинани тўхтатди ва Иброҳимовни тўдадан ажратиб олиб, дружина штабига келтирди. Иброҳимов ўз қилмишлари учун 15 суткага озодликдан маҳрум этилди. Унинг «дўстлари» эса, эртаси куни ўртоқлик суди олдида жавоб бердилар.

Дружиначилар ёрдамида ишлаётган маҳалла ўртоқлик суди безориларга момақалдироқдек таъсир қиладиган бўлди. У ичкиликбозларни жуда тез ҳушига келтириб қўяди. Яқинда маҳалладаги энг ҳурматли кишилардан бири Н. Шукраев раислигида ўртоқлик суди бўлиб ўтди. Унда оиласида ўзини тўғри тутмаган, хотинини, болаларини ҳақоратлаган, ҳатто отасига қўл кўтарган Зоир Султоновнинг иши кўриб чиқилди. Жамоатчилик Султоновни уялтирди. Султонов йиғилганлардан кечирим сўради. Ҳозир унинг оиласида ҳамжиҳатлик.

Дружина штабига маҳаллада яшовчи Умурзоқ Туронов деган шахс корхонадаги ўз ишини ташлаб, қандайдир яширин иш билан шуғулланаётгани тўғрисида сигнал тушди. Дружина аъзолари Туроновнинг «Фаолиятини» кузатиб бордилар. Улар Туроновнинг ҳалол меҳнат қилишни хохламай чайқовчилик йўлига кириб кетганини пайқашгач, бу ҳақда милицияга хабар беришди. Яқинда енгил йўл билан пул топишни яхши кўрувчи Туронов халқ суди томонидан беш йилга қамоқ жазосига ҳукм этилди.

Дружинамиз сафида элликка яқин кўнгилли бор. Улар завод ишчилари, мактаб ўқитувчилари ва ўқувчилари, хуллас турли касбадаги кишилардир. Бироқ, ҳаммамизнинг мақсадимиз бир. Маҳаллада намунали тартиб ўрнатиш, кишиларнинг тинч ва осойишта яшашлари учун қулай шароит яратиб беришдир. Ана шунинг учун ҳам ўз вазифаларини муваффақиятли бажараётган дружина аъзоларидан бутун маҳалла аҳолиси миннатдор бўлмоқда.

И. ИБРОҲИМОВ,
Октябрь район Пушкин номли маҳалла дружинасининг командири.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Радио

9 НОЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.10 — Социализм мамлакатлари куйлари, 18.30 — Симфоник куйлар, 19.20 — Қозоқ куйлари, 20.10 — **Музикали драмалардан парчалар,** 20.45 — «Олтин водий индустриясининг келажаги», 21.20 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 22.00 — Коммунистик ахлоқ ва тарбия, 22.15 — Вальслар, 22.40 — Туркманистон адабиёти ва санъати декадаси олдидан. Туркман шоирларининг шеърлари, 23.20 — Концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — **Лирик** қўшиқлар, 19.30 — **М.** Сервантес ва унинг «Дон Кихот» романи (суҳбат), 20.10 — «Ёшлик» радиостанцияси, 20.50 — Тожик радиоси эшиттириши, 21.00 — Концерт (пахтакорлар учун), 21.30 — Корейс куйлари.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 9/XI да кечқурун **Севилья сартароши.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 9/XI да кечқурун **Оқ кабутар.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 9/XI да **Тошболта ошиқ.**

Телевидение

9 НОЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар,** 18.20 — **Ёш қурувчилар** (мактаб ўқувчилари учун), 19.00 — Ўзбекистонда Туркманистон адабиёти ва санъати декадаси олдидан. **Санъат — қалб ойнаси.** 19.20 — **Чолғу куйлари.**

19.45 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.00 — **Жаҳон расмини чизаман, Қўрқмас Важа (болалар учун), 17.35 — Устозим** (мактаб ўқувчилари учун), 18.05 — **11 ёшли скульптор,** 18.15 — **Бионика нима дегани?** (илмий-оммабоп фильм), 18.35 — **Телефильм.** 18.50 — **Сўнгги катер** (фильм-опера).

Ўзбек тилида: 19.40 — **Қардош Мўғулистон ерида** (ҳужжатли фильм), 20.00 — **Гуллар водийси куйлари,** 20.20 **Ишонинг менга, одамлар** (бадиий фильм).

Кинотеатрларда

9 НОЯБРДА

Биринчи меҳмон — «ЎЗБЕКИСТОН», «МИР», «ЧАЙКА», «ВОСТОК» кечқурун), «ДРУЖБА» (1-залда тоқ соатларда).

Қанотлар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун), «ДРУЖБА» (2-залда жуфт соатларда), «СПУТНИК» (кеч 9 да), «МОСКВА» (кеч 8 да).

«Аврора» залли — НАВОИЙ номли (кечқурун), «СПУТНИК» (кеч 7 да).

Она қалби — СОБИР РАҲИМОВ номли (кечқурун).

Максимнинг ёшлиги — «МОСКВА» (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРГА
бош бухгалтер ўринбосари ва расчёт қисми бухгалтери
КЕРАК
Адрес: Тошкент шаҳар, Олмазор кўчаси, 187-уй. Телефон 4-26-21, 4-20-54, 4-31-61.

1967 йил январь ойидан «ОГОНЕК» ЖУРНАЛИ ТИПИДА
ойлик ижтимоий-сиёсий, адабий-бадиий, безакли
„ГУЛИСТОН“
ЖУРНАЛИ
ўзбек тилида
ЧИҚА БОШЛАЙДИ
Обуна баҳоси: 1 йилга — 3 сўм 60 тийин, 6 ойга — 1 сўм 80 тийин, 3 ойга — 90 тийин.
Журналга обуна «Союзпечать» бўлимлари ва агентликларида, алоқа бўлимларида, шунингдек корхона ва ўқув юртларидаги жамоатчи матбуот таркатувчилар томонидан кабул қилинади.
Ўзбекистон КП Марказий Комитети Бирлашган нашриёти.

КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАР ҲАМДА ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!
Ўзбек тилида чиқадиган
„ТОШКЕНТ ОҚШОМИ“
ва рус тилида чиқадиган
„ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ“
НОМЛИ КЕЧКИ ГАЗЕТАЛАРГА ТУРЛИ ХИЛ
ЭЪЛОНЛАР
ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Правда Востока кўчаси 26-уй. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бирлашган нашриёти. 3. қават 79-хона (якшанба кунларидан бошқа ҳар куни кундуз соат 2 дан 4 гача).

ҲУРМАТЛИ ГАЗЕТХОНЛАР!

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» ва «ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» газеталарига 1967 йил учун обуна давом этмоқда. «Союзпечать» конторалари ва алоқа бўлимларида бу газеталарга обуна чекланмаган миқдорда қабул қилинади. *Обуна баҳоси бир йилга 6 сўм.*

ОБУНА БЎЛИШНИ УНУТМАДИНГИЗМИ?

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар. Киров кўчаси. 22-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор 83-02-49 дан 83-02-58 гача. Қўшимча телефонлар: секретариат ва иллюстрация бўлими — 5-62; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари бўлими — 3-66; саноат, қурилиш ва шаҳар хўжалиги бўлими — 3-66; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — 7-83; фан, олий ўқув юртлари ва мактаблар бўлими — 7-83; физкультура ва спорт бўлими — 3-79; Ахборот бўлими — 3-78; (шаҳар телефони 83.65-57); хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 3-79; эълонлар бўлими — 5—07 (шаҳар телефони — В38142).

9 НОЯБРЬ, 1966 Й. Р. 14417. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр. Г. 2895.